

LAUSUNTO

Helsinki 18.2.2019

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA

Viite: SOSTEn lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Asia: HE 298/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle potilasvakuutuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveyspoliittinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on 230 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäsenenä 80 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Lisätietoja: erityisasiantuntija Anne Perälähti, anne.peralahti@soste.fi, 050 411 1734

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

www.soste.fi

LAUSUNNON KESKEINEN SISÄLTÖ

SOSTE kiittää eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokuntaa saamastaan lausuntopyynnöstä.

SOSTE katsoo, että uudistus on tarpeellinen ja selkiyttää nykyistä potilasvakuutusjärjestelmää. Esitys pitää sisällään muutoksia, jotka parantavat potilaiden asemaa:

- Lain soveltamisala laajenisi koskemaan tietyn edellytyksin myös ulkomailla annettua hoitoa sekä terveydenhuollon ammattihenkilön antamaa kiireellistä hoitoa.
- Potilasvakuutuksen piiriin sisällytettäisiin kehoon kiinteästi asennettavat terveydenhuollon laitteet.

SOSTE esittää seuraavia muutoksia ja huomioita potilasvakuutuslakiin:

- Vahingon ja haitan arvioinnissa on kuultava potilasvahinkoa kärsinyttä ihmistä.
- Liikenne- ja potilasvahinkolautakunnan ratkaisusuositusta koskeva määräaika on säädettävä kolmeen vuoteen.
- Uudistuksen toimeenpanossa on varmistettava riittävät resurssit, jotta asioiden käsittelyaikoja saadaan lyhennettyä.
- Uudistuksen toimeenpanossa on varmistettava asiakkaiden oikeusturva ja avun saanti.
- Potilasvakuutuskeskuksen on ilmoitettava Valviralle potilasturvallisuutta vaarantavista seikoista riittävän varhain ja alhaisella ilmoituskynnyksellä, jotta valvonnalla voidaan varhaisessa vaiheessa puuttua palveluntuottajien toiminnan laadussa ja potilasturvallisuudessa ilmeneviin epäkohtiin.

LAUSUNTO

1 § Lain soveltamisala

SOSTE kannattaa esitystä, jossa lain alueellista soveltamisalaa laajennetaan ulkomailla annettavaan terveyden- ja sairaanhoitoon silloin, kun julkisen terveydenhuollon yksikkö järjestää sen vastuulle kuuluvan hoidon ulkomailla ja se on potilaan terveydentilan kannalta välttämätöntä. Uudistus on hyvä, joskin käytännössä ulkomailla annettava hoito tulee toteutumaan hyvin rajatuissa kysymyksissä ja jäänee vähäiseksi. Lain soveltamisen ulkopuolelle jäävät edelleen ne potilaat, jotka hakeutuvat omaehtoisesti hoitoon, vaikka kyse olisi ennakkolupamenettelyä edellyttävä hoito.

2 § Määritelmät

SOSTE pitää hyvänä 6 d -kohdan lisäystä, jonka mukaan terveydenhuollon ammattihenkilön on annettava kiireellisen hoidon tarpeessa olevalle apua myös muualla kuin terveydenhuollon toimintayksikössä. Näissä tilanteissa aiheutuneet potilasvahingot korvataan jatkossa potilasvakuutusjärjestelmästä.

23 § Oikeus korvaukseen

SOSTE kannattaa pykälän 1 momentin 3 kohdan ehdotusta, jonka mukaan potilasvahinko korvataan, kun se on todennäköisesti aiheutunut terveydenhuollossa kokonaan tai osittain potilaan kehoon kiinteästi asennetusta terveydenhuollon laitteesta. Vahingot korvataan silloin,

kun vahinko on aiheutunut laitteen turvallisuuspuutteesta. Lisäys on perusteltua, koska lääketiede on kehittynyt merkittävästi ja kehoon asennettavat laitteet ovat yhä yleisempiä. Muilta osin potilasvahingon korvaamisen sääntely säilyisi pääosin ennallaan.

24 § Korvauksen määrittäminen

Pykälän 2 momentin mukaan korvausta ei suoriteta haitan ollessa vähäinen. Perusteluissa on kuvattu hyvin, milloin on kyse vähäisestä vahingosta. Vahinko katsotaan vähäiseksi, jos vamma paranee muutamassa viikossa mitään haittaa aiheuttamatta ja joka aiheuttaa enintään kahden viikon työkyvyttömyyden. Vahingosta aiheutunut taloudellinen haitta ei saa ylittää 200 euroa. Perusteluissa on tuotu hyvin esille, että vahinko ei ole vähäinen, jos siitä on aiheutunut pysyvä lääketieteellisesti todennettava toiminnallinen tai kosmeettinen haitta.

Esityksen mukaan arviot vahingosta tehdään lääketieteellisin perustein. SOSTE esittää, että vahingon ja haitan arvioinnissa otettaisiin huomioon myös potilasvahinkoa kärsineen ihmisen omat arviot aiheutuneesta vahingosta.

25–27 § Säädökset ammatillisesta kuntoutuksesta

SOSTE kannattaa ehdotusta sisällyttää potilasvakuutuslakiin säännökset ammatillisen kuntoutuksen korvaamisesta ja sisällöstä silloin, kun kuntoutustarve johtuu potilasvahingosta.

33 § Korvausasian selvittäminen ja korvauksen suorittamisen määräaika

Esitykseen on kirjattu Potilasvakuutuskeskuksen velvoite aloittaa korvausasian selvittäminen viipymättä ja viimeistään seitsemän arkipäivän kuluttua korvausasian vireille tulosta. Lisäksi säädetään, että Potilasvakuutuskeskuksen on suoritettava korvaus tai ilmoitettava, ettei korvausta suoriteta, joutuisasti ja viimeistään kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun se on saanut korvausvaatimuksen ja 32 §:ssä tarkoitetut asiakirjat ja tiedot sekä muun riittävän selvityksen. Jos korvauksen määrä ei ole riidaton, Potilasvakuutuskeskus on kuitenkin velvollinen suorittamaan 2 momentissa mainitussa ajassa korvauksen riidattoman osan.

SOSTE pitää kannatettavana, että korvausasian selvittämiselle ja korvauksen suorittamiselle asetetaan määräaika, joilla pyritään nopeuttamaan korvauspäätöstä. SOSTE kuitenkin huomauttaa, että Potilasvakuutuskeskuksen käsittelyajat ovat tällä hetkellä pitkät. Potilasvakuutuskeskuksen keskimääräinen käsittelyaika on hieman alle yhdeksän kuukautta. Lisäksi lähes puolet vahinkoilmoituksista ratkaistaan noin kahdeksan kuukauden kuluessa ja lähes 90 prosenttia vuoden kuluessa vahinkoilmoituksen saapumisesta. Potilasvakuutuskeskus lupaa tällä hetkellä lähettää ilmoituksen tehneelle noin kuukauden sisällä kirjeitse kuittauksen ilmoituksen vastaanottamisesta (www.pvk.fi). Laissa säädettyihin määräaikoihin pääsy edellyttää Potilasvakuutuskeskuksen toiminnan tehostamista ja lisäresursointia. SOSTE korostaa, että vahinkoasioiden käsittelyaikoja tulisi lyhentää ja tähän tulisi varmistaa riittävät resurssit.

38 § Oikeus pyytää ratkaisusuositusta liikenne- ja potilasvahinkolautakunnalta

SOSTE pitää huolestuttavana esitystä lyhentää potilasvahinkoasioissa lausunnon pyytämistä koskevaa määräaika kolmesta vuodesta yhteen vuoteen. SOSTE esittää, että liikenne- ja potilasvahinkoasioissa lausunnon pyytämistä koskeva määräaika on säädettävä kolmeen vuoteen.

42 § Korvauksen viivästyminen

SOSTE pitää hyvänä esitystä, että lakiin kirjataan säädös Potilasvakuutuskeskuksen velvollisuudesta maksaa viivästynyt korvaus viivästysajalta korotettuna.

58 § Potilasvakuutuskeskuksen ilmoitusoikeus

SOSTE pitää hyvänä ehdotusta, että lakiin kirjataan Potilasvakuutuskeskuksen oikeudesta salsapitosäännösten estämättä ilmoittaa oma-aloitteisesti sen tietoon tulleesta potilasturvallisuutta vaarantavasta seikasta Valviralle. Perusteluissa on avattu melko yleisellä tasolla, mitä nämä puutteet voisivat olla. Potilasvakuutuskeskuksen on ilmoitettava Valviralle potilasturvallisuutta vaarantavista seikoista riittävän varhain ja alhaisella ilmoituskynnyksellä, jotta valvonnalla voidaan varhaisessa vaiheessa puuttua palveluntuottajien toiminnan laadussa ja potilasturvallisuudessa ilmeneviin epäkohtiin.